

EL CANT A LA SEGARRA de mossèn Ramon Corbella

Ramon M. Razquin Carulla

El Nadal de 1975, el doctor Josep Martí i Morera i família, van editar una nadala “*a honorança a l’obra de mossèn Ramon Corbella Llobet amb motiu de la publicació de la 3a. edició de la Història de Vallfogona, i en el cinquantenari del seu òbit*”. Impresa per Torrell de Reus i amb una xilografia d’Antoni Gelabert, transcrivien tres estrofes del poema inèdit de mossèn Corbella *El cant a la Segarra*.

La tercera de les estrofes publicades, setena del poema, estava dedicada a Sant Magí.

Havent localitzat entre els papers del meu oncle, Josep M. Razquin Jené (+ 1995), tant la nadala com una fotocòpia del manuscrit original de mossèn Corbella, donarem a conèixer el poema sencer, que és la mitificació de la Segarra històrica com a pàtria, de la seva gent i del seu territori.

Però abans de transcriure el poema donarem unes quantes dades biogràfiques de mossèn Corbella, extretes del pròleg a la tercera edició de la *Historia de Vallfogona* (1975), de mossèn Corbella, escrit per Josep Iglésies, i de l’article publicat per Joan Campdepadrós i Nogué al número 17 de la revista *Aplec de treballs* (Montblanc, 1999)

Ramon Corbella i Llobet va néixer a Vallfogona de Riucorb el dia 20 d’octubre de 1850.

El 1865 va entrar al Seminari de Vic per seguir la carrera eclesiàstica. Segons algunes dades primer va passar pel Seminari de Tarragona.

El camí d’anada de Vallfogona a Vic i el de tornada, els feia normal-

ment a peu, trigant tres dies en els recorreguts.

L'any 1872, en esclatar la tercera guerra carlina i impulsat pel seu integritat religiós, es va allistar, junt amb altres seminaristes, a les files del pretendent Carles com a soldat. Tenia 22 anys.

Ben aviat es va distingir, obtenint els ascensos a caporal i a sergent. Fou l'home de confiança del brigadier Auguet i va ser conegut amb el renom de Ramonet de Vallfogona.

L'1 de maig de 1873, l'Infant Alfons de Borbó li va conferir el grau d'alferes en atenció als serveis i als mèrits contrets en campanya.

El 31 de juliol de 1873 se li concedeix, pels seus mèrits en l'acció bèl·lica de la Gleva i de Vinyoles, la creu llorejada de Sant Ferran de primera classe. El 2 de novembre del mateix any, obté el grau de tinent pels mèrits contrets en la presa de Berga.

El 28 d'agost de 1873, les tropes carlines, amb el comandament del brigadier Martí i Miret, entren a Santa Coloma de Queralt. Entre aquestes tropes hi ha el Terç de voluntaris de Nostra Senyora de Montserrat, comandat pel tinent Ramon Corbella Llobet.

El 17 de maig de 1874 se li concedeix la creu roja del mèrit militar de primera classe, en atenció als heroismes desplegats a l'acció de Casserres.

Mn. Ramon Corbella

El 24 de setembre de 1874, a proposta del brigadier Martí i Miret, era ascendit a capità pels mèrits contrets en la presa de Santa Coloma de Queralt.

El 22 de juliol de 1875, el capità general de la Catalunya carlista, Francesc Savalls, li concedeix el grau de comandant pel seu comportament durant la presa de Molins de Rei.

En tres anys, de 1872 a 1875, va passar de soldat a comandant.

De la fama de noblesa i d'honradesa que va anar adquirint Ramon Corbella, tant del seu bàndol com del contrari, n'és una mostra una carta escrita pel cap liberal Luis de Vallejo l'any 1873, que diu així:

“Sr. Don Joaquín Ahumada. - Mi querido amigo y compañero: Nada más digno y generoso que interceder por el enemigo cuando es también digno. Así que, contando con su buena amistad para conmigo, le suplico haga cuanto pueda en favor del Geffe Carlista prisionero D. Ramon Corbella. Lo he perseguido constantemente y en su huella nunca he encontrado más que al hombre de opinión, sí, pero también al hombre de bien. En ello hará V. un especial servicio a su affmo. amigo y compañero q.b.s.m. - Luis de Vallejo, San Juan de Cunillas, 31 Obre. 1873”

En realitat Ramon Corbella no havia caigut presoner, però la suposada captivitat que corregué dins l'exèrcit governamental fou suficient per a que el militar Luís de Vallejo intercedís en favor seu.

En acabar la guerra carlina va tenir l'oferta de reconeixement de grau si volia inscriure's a l'exèrcit alfonsí, però no ho va acceptar.

El camí que va escollir va ser el de l'exili a Cuba. Durant quatre anys és l'home de confiança dels pares de l'Escola Pia de Guanabacoa i hi exerceix com a professor de geografia.

Al cap d'uns anys, escriu al bisbe Colomer, de Vic, exposant-li la seva voluntat de ser readmès al seminari diocesà en el que havia cursat set anys de carrera. El bisbe li contesta accedint la seva petició, i, en consideració a la seva edat, li ofereix allotjament al palau, com a familiar. Torna el 1879. Però per tornar i poder ser inclòs dins l'amnistia alfonsina, es va haver d'allistar com a soldat en una unitat que estava comandada pel seu antic cap carlí, Martí i Miret, qui en acabar la guerra sí que havia acceptat el reconeixement de grau dins l'exèrcit liberal i havia estat destinat a Cuba

per combatre la rebel·lió independentista.

A Vic, el bisbe el nombra el seu amanuense per la seva excel·lent cal·ligrafia.

Va cantar missa el 1881, quan tenia 31 anys, essent ordenat pel bisbe Colomer.

També és designat secretari de visita del bisbe, continuant aquesta tasca amb els bisbes Morgades i Torras i Bages.

L'any 1882, durant el pontificat del bisbe Morgades, va ser nomenat vicesecretari de cambra, càrrec que va mantenir fins l'any 1897, en que obtingué el càrrec de secretari de Santa Visita.

El bisbe Morgades també li encomana la recerca d'obres d'art per la diòcesi que havien de figurar a l'Exposició Universal de Barcelona de 1888, en la secció arqueològica. Aquesta recerca d'obres, juntament amb altres recerques més exhaustives posteriors, també encarregades pel bisbe Morgades a mossèn Corbella, van servir per la creació del futur Museu Episcopal de Vic. En aquestes recerques s'expliquen diverses anècdotes, com la de portar la imatge del Crucificat carregat a l'esquena i ell sobre la mula camí de Vic, o la de carregar ell sol un retaule sencer o un capitell de pedra. O troballes sorprenents com la d'un retaule, que estava cara avall i servia per sostenir un pallier.

D'ell va dir mossèn Gudiol: *“Solament per haver salvat tantes obres de primer ordre, el nom de mossèn Corbella ha d'ésser venerat pels estudiosos catalans.”*

Abans d'inaugurar-se l'Exposició Universal, l'alcalde de Barcelona, Rius i Taulet, constant-li l'eficàcia de les iniciatives del nostre mossèn, li encarrega retornar a Cuba, a fi i efecte de propagar l'Exposició Universal i recaptar-hi fons dels catalans que hi residien. Va tornar amb 300.000 pessetes, destinades a contribuir a sufragar les despeses del certamen.

Del 1896 al 1916 fou capellà de les monges Vedrunes.

El 27 d'agost de 1901 va ser nomenat, pel papa Lleó XIII, canonge pontifici.

Va col·laborar en la confecció dels plànols d'uns xalets construïts a Vallfogona per Josep Martí i Amenós, casat amb la seva neboda Antò-

nia, i que tenien capella pública pròpia dedicada a Sant Ramon. Aquesta capella tenia un petit habitatge, que durant l'estiu era cedit a algun sacerdot per passar-hi les vacances, assegurant així, el culte.

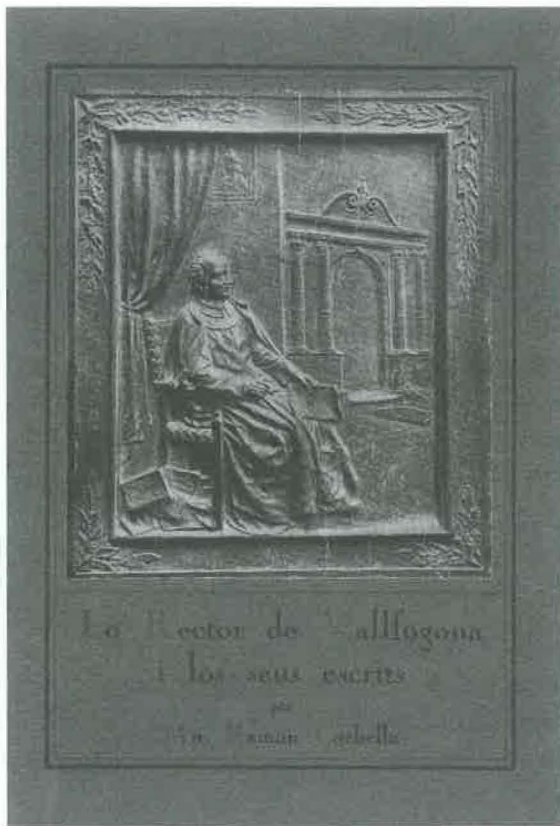
També va voler retre un homenatge al seu admirat Francesc Vicens Garcia, el rector més famós del seu poble natal, obrint una subscripció popular amb l'ajuda de mossèn Ausió, rector de Calldetenes, per erigir un monument que perpetués la seva memòria. El 2 de setembre de 1923, presidia la processó cívica de lliurament al poble de Vallfogona del relleu en bronze destinat al monument. En aquest relleu, podem veure al rector assegut en una cadira, amb un munt de llibre al seus peus, mentre contempla la portalada barroca de la capella de Santa Bàrbara, obra construïda durant el seu magisteri i destruïda en la darrera guerra civil.

Morí a la ciutat de Vic el dia 18 de desembre de 1924.

L'any 1974, per commemorar el 125è. aniversari del seu naixement i el cinquantenari de la seva defunció, es va inaugurar a la plaça que porta el seu nom, un monolit en pedra amb un medalló en bronze, obra de l'artista Antoni Boleda.

La seva obra literària publicada que hem localitzat és la següent:

1 - *Mostra dels escrit en prosa y vers del Rnt. Dr. Francesch Vicens*

Garcia, Rector de Vallfogona, precehida d'algunes notícies biogràfiques del autor (Vic, 1889) (també edicions de 1902 i 1912, i 1921 i 1976, amb el títol *El Rector de Vallfogona i els seus escrits*).

2 - *Lo nostre poble - Aplec de notícies fahents pera l'Historia de Vallfogona* (1898). (L'any 1913 es va publicar una segona edició titulada *Història de Vallfogona*, amb el text millorat, i el 1975 una tercera edició).

3 - *L'Aljama dels Juheus de Vic (centúries XIII y XIV)* (Vic, 1909) (també edició facsímil de 1984).

4 - Una sèrie d'articles publicats a *La Veu de Montserrat* l'any 1912, amb el títol genèric de: *Troballes d'arxiu: Nous datos sobre els cèlebres bandolers Rocaguinarda y Serrallonga*, que també s'edita com a fascicle de 72 pàgines.

5 - *Els Goigs de Sant Ramon Nonat per a cantar-se en sa Capella de "Coma de Llop", parròquia d'Albió, prop del Balneari de Vallfogona*, que van ser musicats i estrenats pel mestre Lluís Millet l'any 1921. Aquests goigs comencen amb la següent estrofa:

*"Catalunya beneïda,
sota ton daurat mantell
cantarem la santa vida
de Ramon, fill de Portell"*

També deixà diverses obres inèdites, entre elles una biografia de mossèn Jacint Verdaguer i un sermó de casament, imitant els del doctor Torras i Bages.

A continuació transcrivim el poema, en el que hem respectat l'ortografia i la puntuació de l'original:

Monolit en pedra amb un medalló en bronze, obra de l'artista Antoni Boleda.

Lo cant de la Segarra

*Quan l'Etern lo mon pastava,
feu un ric pá de crostons,
d'aquests pá, que's Catalunya,
la Segarra es lo ronyó.*

*¡Oh Segarra beneida,
qui en ton si fa mort i vida
pot tenir-se'n per ditzós!*

*Som nets directes
dels Lacetans,
per nostres venes
corre llur sang.*

*Fills de Segarra,
alcem la veu:
¡Visqui la Patria
que'ns ha dat Deu!*

*Qui poguès saber l'història
de les gents que t'han poblat,
sos afanys, sos jorns de glòria;
o d'aquell camp intrincat
d'amulets, silex xelians,
que en llurs tètriques fossanes
tantes voltes hi hem trobat.*

*Menhirs, dólmens, Pous del Diable,
megalitics monuments
fan memoria perdurable
de nostres braus ascendents:*

*Aguilar, Plana d'Ancosa
Queralt, Gava i Vallferosa
testimonis son patents.*

*Ta primera història escrita
la deixaren los Romans,
com vistosa i ferma fita*

*de gloriosos temps llunyans.
Prats de Rey es l'arxiu noble,
que'l passat del nostre poble
se complau en conserva'ns.*

*Alli's veu de bon principi
en sis daus de pedrenyal,
que d'un Romà Municipi
fou Segarra capital:
sos Prohoms, Latro, Valeri,
Annio, Licini, Galeri,
i altres de fama mundial.*

*De la nova Llei de gràcia
fóu-ne Apostol Sant Magí,
de sa veu a la eficàcia
entrà'l poble a bon camí.
Al pobret mort li donaren,
mes la sang que d'ell vessaren
en rosers se convertí.*

*La llevor per ell sembrada
doná esplets de santedat
fent per tot ferma brotada
Fe, Esperança i Caritat.
Gentils flors, rica garlanda,
son los noms de Calamanda,
de Clavé i Ramon Nonat.*

*De la Conca a la Montanya,
del Urgell al Panadés,
quanta terra lo son banya,
alta o baixa, Segarra es.
Vàlguim Deu... quines planades,
valls, turons i serralades...
de castells no'n vulgueu mes.*

*Ràssa autònoma de mena,
som soldats del nostre sou,
no hi ha feu que'ns dongui pena,
quant tenim es en alou.
Si un maixant en sò de guerra,
vol conviure en nostra terra.
So-metent se le'n exclou.*

*Disfrutem d'agradós clima,
vivim sota un cel daurat,
i'l Serè, que aci'ns anima,
vé d'aromes saturat.
Tenim fonts d'aigua potable,
i com aigua saludable
Vallfogona i Rubinat.*

*En lo ram d'agricultura
no envejem pás a ningú;
d'oli i vi no n'hi ha fretura,
i'l blat dona'l vint per hú,
cullim herp, vesses, mongetes
i unes guixes com pessetes,
si no'ls manca pluja pú.*

*Fent restobles i exermades
nostres ardots cabalers
boi tripliquen les anyades
que altres temps solien fer.
Au! Xiquets, que això no falla,
al pais ont s'hi treballa
mai hi manca pá i diner.*

Ramon Corbellà